

פרשת אמר - מעלת הנכבדות ורעת המבזה

9. יד רמ"ה מסכת בבא בתרא דף טז עמוד א
 דרש רבא מאי דכתיב ברכת אוברד עלי תבא שהיה גוזל שדה
 מיתומים ומשביחה ומחזירה להם. והגני מילי באומות העולם, אבל
 לישראל כי האי גוונא לאו מעליותא היא דגרסינן בפרק איזהו
 נשך (ב"מ דף ס"א ע"ב) לא תגנוב על מנת לשלם תשלומי ד'
 וה'.

הנכבדות כשומר מפני התדרדרות

10. שמות פרק א פסוק
 (ו) וַיָּמַת יוֹסֵף וְכָל-אָחָיו וְכָל הַדּוֹר הַהוּא:

11. אור החיים שמות פרק א פסוק ו
 צריך לדעת לאיזה ענין חזר פ"ב להודיע מיתת יוסף וכבר השמיענו
 (סוף ויחי) וימת יוסף בן וגו', עוד צריך לדעת כונת הודעת הכתוב
 שמתו האחים וכל הדור. עוד מה קשר יש בין מיתת האחים והדור
 לאומרו ובני ישראל.... אכן ב' כתובים הבאים כאחת להודיע
 השתלשלות התחלת השעבוד וסיבותיו, והם במספר ד'. הא' מיתת
 יוסף שאם היה יוסף קיים יספיק שלא ימשלו בהם המצריים הא למדת
 שכל זמן שיוסף קיים היו ישראל בארץ מצרים שקטים ומעוננים. ב'
 מיתת האחים שכל זמן שאחד מן האחים קיים היו המצריים מכבדים
 אותן... ג' מיתת כל הדור פירושו כל הע' נפש שכולן היו חשובין
 בעיניהם ובאמצעותם לא היה להם פנים להשתעבד בהם,

12. שיחות מוסר שם

למדנו מדבריו, שאע"פ שהמצרים רשעים היו מעולם, מ"מ לא היו
 יכולים להשתעבד בישראל כל זמן שהיו ישראל נכבדים וחשובים
 בעיניהם, ורק כשירדו ממדרגתם ונעשו מבוזים בעיניהם התחילו
 לשעבדם. ונראה כי שתי פנים לדבר, האחד מצד המצרים, שלא היו
 מסוגלים לשעבד בני אדם שהם נכבדים וחשובים, והשני מצד בני
 ישראל עצמם, שכל זמן שהיו חשובים ונכבדים בעיני עצמם, לא היו
 המצרים יכולים לשעבדם ורק כשהושפלו מחשיבותם בעיני עצמם
 נעשו בני שעבוד. וכך הוא דרכו של היצר הרע במלחמתו עם האדם,
 בתחילה הוא משתדל להשפילו בתחומי ההיתר, וכשהדבר עולה בידו,
 הרי האדם ברשותו להכשילו בכל דבר חטא ועוון. העבודה המוטלת על
 האדם היא להתעלות ולהיות נכבד וחשוב וע"י כך הוא נשמר מן החטא,
 שמכיון שהוא מכיר במעלתו וחשיבותו הגדולה, הרי הוא נמנע מלחטוא
 כדי שלא ירד ממדרגתו.

13. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף לז עמוד א

משנה. כיצד מאיימין את העדים? על עידי נפשות (שלא יעירו עדות
 שקר), היו מכניסין אותן ומאיימין עליהן: .... כולן דומין זה לזה, ומלך
 מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא טבע כל אדם בחותמו של אדם
 הראשון – ואין אחד מהן דומה לחבירו. לפיכך כל אחד ואחד חייב
 לומר: בשבילי נברא העולם (כלומר: חשוד אני כעולם מלא, לא אטרד את
 עצמי מן העולם צעזעירה אחת, וימשוך ממנה).

14. שיחות מוסר שם

הרי שהרגשת הגדלות של האדם – "בשבילי נברא העולם" ו"חשוב אני
 כעולם מלא", תביאהו למשוך את ידיו מן החטא, ולשמור את עצמו שלא
 לרדת ממדרגתו, ואף העדים הללו שירדו לדרגה פחותה כזו, שעומדים
 להעיד עדות שקר ולשפוך דם נקי, כיון שיתבוננו בגדלות האדם, ימנעו
 מן החטא ויחזרו בהם מלהעיד עדות שקר.

15. בראשית פרק כה

(ל) וַיֹּאמֶר עֲשֵׂיו אֶל-יַעֲקֹב הַלְעִיטְנִי נָא מִן-הָאֲדָמָה הָאֲדָמָה הַזֶּה
 כִּי עָיִף אָנֹכִי עַל-כֵּן קָרָא-שְׁמוֹ אָדָם: ....
 לד) וַיַּעֲקֹב נָתַן לְעֲשָׂו לְחֹזֶם וְגַזִּיר עֲדָשִׁים וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתַּי וַיָּקָם
 וַיֵּלֶךְ וַיֵּבֶן עִיר וַיִּבְנוּ אֶת-הַבְּכָרָה: ס

1. ויקרא פרק כא

(א) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה אָמַר אֶל-הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן וְאֵמַרְתֶּם
 אֲלֵהֶם לִנְפֹשׁ לְאִי-טָמֵא בְּעַמּוּי:

2. ספורנו ויקרא פרק כא פסוק ד

והטעם שלא יטמא הכהן כי אם לקרוביו הוא כי אמנם הכהן
 הוא בעל בעמיו להבין ולהורות כי שפתי כהן ישמרו דעת
 ותורה יבקשו מפיהו (מלאכי ב, ז) וראוי לאיש כזה לנהוג
 נשיאות כי היכי דלשתמען מיליה ואין ראוי שיחלל הכנתו אל
 מקדש וקדשיו כדי לכבד המתים הבלתי קרובים כאמרם ז"ל
 (סנהדרין מו – מז) שהקבורה וההספד למת הם יקרא דשכבי.
 אמנם לקרובים התיר להטמא כי כבודם הוא כבודו:

3. שמות פרק כ פסוק כג

וְלֹא-תִעָלֶה בְּמוֹעֵד עַל-מִזְבֵּיחוֹ אֲשֶׁר לְאִי-תְנַלְלָה עֲרוֹתֶיהָ עִלּוּי:

פ

4. שיחות מוסר מאמר כה

מעלת הנכבדות מחייבת את האדם בהנהגה שונה מאדם שאינו נכבד,
 ולפי זה נראה לפרש האיסור "ולא תעלה במעלות על מזבחי", אינו רק
 מצד המקום, שהוא מקום נכבד וחייבים להתנהג שם באופן מכובד יותר,
 אלא הוא גם מצד האדם, שכיון שנתקרב למזבח נעשה נכבד יותר, ואינו
 בדין שאדם נכבד יפסע בצורה שאינה מכובדת.

5. תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף טא עמוד ב

אמר ליה רב הנינא מסורא דפרת לרבינא: יציאת מצרים דכתב
 רחמנא גבי שרצים למה לי? .... מאי שנא הכא המעלה (המעלה אתכם
 מארץ מצרים) דכתב רחמנא? – אמר ליה: לכדתנא דבי רבי ישמעאל,
 דתנא דבי רבי ישמעאל: אמר הקדוש ברוך הוא: אילמלא (לא)
 העליתי את ישראל ממצרים אלא בשביל דבר זה, שאין מטמאין
 בשרצים – דיי (סקן מעולים וגואס, ואינן נמאסים צקאס הללו, להכי כתב
 לשון עילוי, שמעלה גדולה היא אללס).

6. שיחות מוסר שם

וביאר מו"ר זצ"ל שהכוונה היא, שבני ישראל נאסרו באכילת שרצים
 מתוך מעלתם הגדולה, כי לאומות העולם אין השרצים מזיקים כלל
 וכשם שאוכל שנסרה אינו מזיק לבעל חי אלא רק לאדם, כך גם
 המאכלות האסורות הללו, אינם מזיקים אלא לישראל, שהם בני מעלה

7. תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף טז עמוד א

דרש רבא, מאי דכתיב: ברכת אוברד עלי תבא ולב אלמנה
 ארנין? ברכת אוברד עלי תבא – מלמד שהיה גוזל שדה מיתומים
 ומשביחה ומחזירה להן (את השדה כאשר היא משובחת יותר ממה שלקח,
 וזהו שאמר איוב, 'ברכת אוברד' פירוש הברכה של מי שסבר שאבדה שדהו, וקבלה
 חזרה כשהיא משובחת, עלי תבא)

8. תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף טא עמוד ב

לא תגנוב דכתב רחמנא למה לי? (לילף מרצית ולונאה, שהכי מחסרו
 ממון, לא תגנוב דעשרת הדברות לא קמיעעיל ליה, לאזכרה לגונב נפשות הוא)
 לכדתניא: לא תגנוב – על מנת למיקט (ללערה), לא תגנוב על מנת
 לשלם תשלומי כפל. (שקוזה להגנומה, ויודע זו שלא יקבל).

הרי זה משום שלא הגיע לכלל "ויגבה לבו בדרכי ה'". ולעומתו הנכבד ובר המעלה מרגיש שאין גבול לכוחותיו ולמה שהוא יכול להגיע, ויגבה לבו בדרכי ה' לומר אני אגיע למדרגות עליונות, ועל ידי כך הדבר מצליח בידו, ומתעלה ומתרומם לאין שיעור. ודבר זה פעלו ביותר רבותינו בעלי המוסר, הגרי"ס זצ"ל ותלמידי תלמידיו זצ"ל, אשר בעת שההשכלה הארורה השפילה את בני התורה, פעלו הם לנשואם ולרוממם ולהגביה את לבם, וידעו בני התורה והרגישו שבדבר אחד מן התורה ודברי חז"ל מונה יותר מכל חכמות האומות!

16. אלשיך בראשית פרק כה

הנה עשו אמר הלעיטני כדרך שמלעיטין את הגמל שיטפוך את התבשיל דרך פירו בלא לחם. אך ראה יעקב שהוא דרך בלענים רעבתנים, על כן נתן לו לחם ונזיד עדשים, לרמוז לו כי שאל שלא כהוגן כהוראת רעבתן, אך יאכל לאט בלחם כדרך אנשים:

17. רש"י בראשית פרק כה פסוק לד

(לד) ויבז עשו – העיד הכתוב על רשעו שזיה עבודתו של מקום:

18. אסתר פרק א

(יב) ותמאן המלכה ושתי לבוא בדרך המלך אשר ביד הסריסים ויקצף המלך מאד וזממתו בערה בו:... (טז) ויאמר מומכן מומכן לפני המלך והשרים לא עליה המלך לבדו עותה ושתי המלכה כי על כל השרים ועל כל העמים אשר בכל מדינות המלך אוזשו ושי:

19. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יב עמוד ב

ותמאן המלכה ושתי... אמר רבא: שלחה ליה: בר אהוריידיה דאבא! (שומר אורות ה'ס"א) אבא לקבל אלפא חמרא שתי ולא רוי (משתכר), וההוא גברא אשתטי בהמריה.

20. בינה לעיתים דרוש א

אז אמר ממוכן, כי אם היה הדבר נוגע למלך אחשוורוש לבדו אז היו יכולים לעשות רצונו; אבל כאן, כולם נוגעים בדבר, כי היא פגמה בכבוד כולם... כשהשרים בעלי השרות האלה יספרו להן מעשה זה מסרוב ושתי על מאמר המלך ובלתי בוא לפניו, יימשך מזה בזיון הבעלים בעיניהן, כי אדרבה, תאמרנה שמניעת ביאתה לא היתה בעבור המלך, אלא "לכל שרי המלך" – בעבור כל השרים אשר היו שם, שלחיתם הם נבזים ובלתי חשובים בעיניה לא רצתה לבוא לפניהם, כי נדמה זה אצלה לגריעותא בעבור שפלותם, ויגרם זה בזיון וקטטה

21. שולחן ערוך אורח חיים הלכות הנהגת אדם בבקר סימן בסעיף ג ידקדק בחלוקו ללבושו כדרכו שלא יהפוך הפנימי לחוץ.

22. משנה ברורה סימן ב ס"ק ד

(ד) לחוץ - ויראו תפירות המגונות ואמרי החלוק ויתגנה בעיני הבריות... כתב הרמב"ם מלבוש ת"ח יהיה מלבוש נאה ונקי ואסור לו שימצא בבגדו כתם או שמנונית וכיוצא בהם. ולא ילבש לא מלבוש שרים שהכל מסתכלים בהם ולא מלבוש עניים שהוא מבזה את לובשיו אלא בגדים בינונים נאים

המעריך את עצמו מתעלה

23. שמות פרק לה פסוק כא

וַיִּבְּאוּ כָּל־אֵיפוֹ אֲשֶׁר־נִשְׂאוּ לָבוֹ וְכָל אֲשֶׁר נָדְבָה רוּחוֹ אֹתוֹ הֵבִיאוּ אֶת־תְּרוּמוֹת יִהְיֶה לְמִלְאכַת אֹהֶל מוֹעֵד וְלְכָל־עֲבֹדָתוֹ וְלְבִנְיַת הַקֹּדֶשׁ:

24. רמב"ן שמות פרק לה פסוק כא

וטעם אשר נשאו לבו, לקרבה אל המלאכה, כי לא היה בהם שלמד את המלאכות האלה ממלמד, או מי שאימן בהן ידיו כלל, אבל מצא בטבעו שידע לעשות כן, ויגבה לבו בדרכי ה' לבא לפני משה לאמר לו אני אעשה כל אשר אדני דובר

25. שיחות מוסר שם

וכך הוא הדבר אצל בני תורה, זה שאומר מי אני ומה אני, מה כחי להשיג ועד היכן אוכל להתעלות, ומתוך כך מושך את ידיו ומתייאש,

26. תלמוד בבלי מסכת יומא דף מז עמוד א

תנו רבנן: שבעה בנים היו לה לקמחית וכולן שמשו בכהונה גדולה. אמרו לה חכמים: מה עשית שזוכית לכך? – אמרה להם: מימי לא ראו קורות ביתי קלעי שערי (כליתי בתלמוד יושלמי: כל כבודה בת מלך פנימה ממעצמות זהב לנשואה נשואה נשואה לנשואה כהן גדול הלבוש מעצמות זהב.)

27. רות פרק ב

(ה) ויאמר בעז לנערו הנעב עליה הקוצרים למי הנערה הזאת:

28. רות רבה (לרנר) פרשה ד

למי הנערה הזאת לא הוה חכים לה, אלא כיון שראה אותה נעימה ומעשיה נעימים, התחיל שואל עליה. כל הנשים שוחחות ומלקטות, והיא יושבת ומלקטת. כל הנשים מסלקות את כליהן, וזאת משלשלת את כליה. כל הנשים משחקות עם הקוצרים, וזאת מצנעת את עצמה. כל הנשים מלקטות מבין העמרים, וזו מלקטת מן ההפקר.

29. תלמוד בבלי מסכת פסחים דף ג עמוד ב

הנהו תרי תלמידי דהוו יתבי קמיה דהלל וחד מינייהו רבן יוחנן בן זכאי, ואמרי לה קמיה דרבי וחד מינייהו רבי יוחנן. חד אמר: מפני מה בוצרין בטהרה ואין מוסקין בטהרה? וחד אמר: מפני מה בוצרין בטהרה ומוסקין בטומאה? אמר: מובטח אני בזה שמורה הוראה בישראל. ולא היה ימים מועטים עד שהורה הוראה בישראל.

קניית מעלת הנכבדות – לכבד אחרים

30. משנה מסכת אבות פרק ד משנה א

בן זומא אומר... איזהו מכובד המכבד את הבריות שנאמר כי מכבדי אכבד ובווי יקלו:

31. משנה שכיר - מועדים פרקי אבות פרק ד

נ"ל ביאורו עם מה שראיתי בשם המגיד המפורסם רבי פייש פישמאן מפ"ב [פרשבורג] בפסוק משלי [ג, לה] "כבוד חכמים ינחלו וכסילים מרים כבוד", דהכוונה דהעולם מכבדים את הצדיקים בעל מעשים טובים ותמימי לב, אבל גם את עריצי פושעים ותקיפי הדור מכבדים, נמצא שיש כבוד להצדיקים וגם לרשעים. אבל באמת חילוק רב ביניהם, כי הצדיקים בל יעשו מאומה ובל יחרדו אחר הכבוד אך צדקתם ומדתם הטובות הן הנה מושכות הלבבות אליהם, וכל הכבוד והחן והוד והדר אשר ינחלו, זאת היא באמת לכבוד להם. אבל לרשעים, כל הכבוד והנשיאות אשר יראו להם בני אדם אך מרוב המורא ופחד שמפחדים מהם, וזה מזכיר רשעתם הגדולה. וזה שאמר הכתוב "כבוד חכמים ינחלו", היינו שזה באמת לכבוד אשר החכמים ינחלו ודפ"ח. וזה נמי מאמר התנא 'איזהו מכובד המכבד את הבריות' ולא מחמת פחד, וד"ל.

32. בראשית רבה (וילנא) פרשת וירא פרשה מח

והוא עומד עליהם, הכא את אמר והוא עומד עליהם ולהלן אמר נצבים עליו אלא עד שלא יצא ידיהם נצבים עליו, כיון שיצא ידיהם והוא עומד עליהם, אימתו מוטלת עליהם

הנכבדות כשומר מפני התדרדרות

10-12 – פעמים התורה מספרת לנו על מיתת יוסף. פעם ראשונה בפרשת ויחי ופעם שניה בפרשת שמות. שואל האו"ח לשם מה היה צריך לחזור ולספר על מיתת יוסף. וכן לשם מה היה צריך הכתוב לומר שמתו האחים וכל הדור ותיירץ שכל זמן שיוסף היה קיים לא העלו המצרים בדעתם למשוך על ישראל מחמת כבודו של יוסף. וכן לאחר מיתת יוסף, כל זמן שאחד מאחי יוסף היה בחיים לא העזו המצרים לשעבד את ישראל משום שהיו המצרים מכבדים אותם. וכן כל הדור, כלומר השבעים נפש, כיון שכולם היו חשובים בעיני המצרים, התביישו המצרים לשעבדם.

מדבריו למד ר' חיים שמואלביץ, שאע"פ שהמצרים תמיד היו רשעים, מ"מ לא היו יכולים להשתעבד בישראל כל זמן שהיו ישראל נכבדים וחשובים בעיניהם, ורק כשירדו ממדרגתם ונעשו מבוזים בעיניהם התחילו לשעבדם. ונראה כי שתי פנים לדבר, האחד מצד המצרים, שלא היו מסוגלים לשעבד בני אדם שהם נכבדים וחשובים, והשני מצד בני ישראל עצמם, שכל זמן שהיו חשובים ונכבדים בעיני עצמם, לא היו המצרים יכולים לשעבדם ורק כשהושפלו מחשיבותם בעיני עצמם נעשו בני שעבדו. וכך הוא דרכו של היצר הרע במלחמתו עם האדם, בתחילה הוא משתדל להשפילו בתחומי ההיתר, וכשהדבר עולה בידו, הרי האדם ברשותו להכשילו בכל דבר חטא ועוון. העבודה המוטלת על האדם היא להתעלות ולהיות נכבד וחשוב וע"י כך הוא נשמר מן החטא, שמכיוון שהוא מכיר במעלתו וחשיבותו הגדולה, הרי הוא נמנע מלחטוא כדי שלא ירד ממדרגתו.

13-14 – את היסוד הנפלא הזה שנכבדות גורמת לאדם להתרחק מן החטא מוציאים אנו במסכת סנהדרין. במשנה מבואר, שכאשר באים עדים להעיד בדיני נפשות בית דין מאיימים עליהם. המשנה מביאה רשימה ארוכה של איומים ובסוף הרשימה מובא דבר שכלל לא נראה כאיום וכך דבריהם: "כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם". ותמוה איזה איום יש בדברים אלו של הדיינים? אלא שמבאורו של רש"י מתבאר מהו האיום: "חשוב אני כעולם מלא, לא אטרד את עצמי מן העולם בעבירה אחת, וימשוך ממנה" ומבאר ר' חיים הרי שהרגשת הגדלות של האדם – "בשבילי נברא העולם" ו"חשוב אני כעולם מלא", תביאה למשוך את ידיו מן החטא, ולשמור את עצמו שלא לרדת ממדרגתו, ואף העדים הללו שירדו לדרגה פחותה כזו, שעומדים להעיד עדות שקר ולשפוך דם נקי, כיון שיתבוננו בגדלות האדם, ימנעו מן החטא ויחזרו בהם מלהעיד עדות שקר. פשוט נפלא!!!

15-17 – דוגמא נוספת להתדרדרות שבאה בעקבות בזיון, מוצאים אנו אצל עשו. עשו חוזר מן השדה עיף, מריח ריח של נזיד עדשים, תאוות האכילה מתחילה לחגוג ובלי להתבלבל עשו מצווה את יעקב "הלעיטני נא מן האדום האדום". מבאר האלשיך שבקשת עשו מיעקב היתה שילעיט אותו כמו שמלעיטם גמל וישפוך את התבשיל ישירות לפה ללא לחם, אמנם יעקב שהבין בנימוסים והתנהג בצורה מכובדת, לא היה מוכן לשתף פעולה עם הפרא אדם הזה ונתן לו לחם ונזיד עדשים כדי ללמדו שמידת הרעבנות היא מידה מגונה.

סיכום

1-2 פרשת "אמר" פותחת באיסור לכוהנים להיטמא למת. הספורנו מביא את טעם האיסור: הכהן הוא "בעל בעמיו", מורה הוראה, מרביץ תורה "כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו" וראוי לאיש כזה לנהוג נשיאות כדי שיקשיבו לו, ואין ראוי שיטמא עצמו למת (מלבד קרוביו).

הספורנו מלמד אותנו, שהכהנים מחמת רום מעלתם צריך לשמור על כבודם, לא כדי להתגאות ח"ו אלא כדי שיקבלו וישמעו מהם.

3-4 – ציווי נוסף שיש לכהן הוא "ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו" – לכהן אסור לעלות על המזבח דרך מדרגות. העלייה במדרגות גורמת לגילוי ערווה ואין זה מכובד, לכן הדרך למזבח היא בכבש, שם יכול הכהן לעלות בפסיעות קטנות וכך כבודו ישמר.

על פי זה מבאר ר' חיים שמואלביץ שמעלת הנכבדות מחייבת את האדם בהנהגה שונה מאדם שאינו נכבד, ולפי זה נראה לפרש האיסור "ולא תעלה במעלות על מזבחי", אינו רק מצד המקום, שהוא מקום נכבד וחייבים להתנהג שם באופן מכובד יותר, אלא הוא גם מצד האדם, שכיון שנתקרב למזבח נעשה נכבד יותר, ואין ראוי שאדם נכבד יפסע בצורה שאינה מכובדת.

5-6 – את מעלת הנכבדות אנו מוצאים גם ביחס שבין עם ישראל לאומות העולם.

בגמרא הקשו מדוע בשעה שהתורה מדברת על איסור אכילת שקצים ורמשים מוזכרת גם יציאת מצרים. הגמרא מתרצת "תנא דבי רבי ישמעאל: אמר הקב"ה: אלמלא העליתי את ישראל ממצרים אלא בשביל דבר זה שאין מטמאין בשרצים דיי. ומבאר שם רש"י שמחמת שישראל אינם אוכלים שרצים הם מעולים ונאים ואין נמאסים. משום כך נכתב בתורה "המעלה אתכם" – כלומר לשון מעלה. בני ישראל נאסרו באכילת שרצים מתוך מעלתם הגדולה, כי לאומות העולם אין השרצים מזיקים כלל וכשם שאוכל שנסרח אינו מזיק לבעל חי אלא רק לאדם, כך גם המאכלות האסורות הללו, אינם מזיקים אלא לישראל, שהם בני מעלה. מכאן אנו למדים שיש ציוויים שנצטוו בהם ישראל מחמת מעלתם ושמירה על כבודם. אי ציות לציוויים אלו פוגע בכבודם של ישראל והפגיעה בכבודם של ישראל הינו חטא!

7-9 – דוגמא נוספת לחילוק שיש בין ישראל לאומות העולם ניתן לראות בדברי הגמרא על איוב. לאיוב היה מנהג לגזול שדה מיתומים, להשביח אותה ולאחר מכן להחזירה ליתומים. איוב התפאר במעשה זה, אך התפארותו תמוהה, שהרי בגמרא בבא מציעא מבואר שהסיבה שהתורה כתבה "לא תגנובו ולא תכחשו איש בעמיתו" בא ללמדנו שאם אדם רוצה להביא לחברו סכום כסף ויודע שחברו לא ירצה לקבל ממנו אסור לו להערים ולגנוב מאותו פלוני, כדי שיוכל להחזיר לו כפול ממה שגנב. ואם כן כיצד איוב התגאה בכך שגזל שדה מהיתומים והשיבה להם משובחת? ה"יד רמה" מתרץ על פי היסוד שלמדנו. האיסור לגנוב ולהשיב כפל הוא דוקא אצל יהודי "כי לאו מעליותא היא" כלומר דרך זו אינה מכובדת, מה שאין כן אצל גוי, כיון שמעלתם נמוכה מזו של היהודים, לכן מותר לעשות כן.

אתה בכלל?! הלא היית שומר אורוות הסוסים אצל אבא, אבא שלי היה שותה כמות אדירה של יין ולא היה משתכר ואתה מכניס יין ומאבד עשתונות. הזלזול של וּשְׁתִי בבעלה מגיע לאחר שהוא מתבזה. בספר "בינה לעיתים" מְבַאֵר את דברי ממוכן, "לא על המלך לבדו עוֹתָה וּשְׁתִי הַמַּלְכָה כִּי עַל כָּל הַשְּׂרִים וְעַל כָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר בְּכָל מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ אַחְשֹׁרוֹשׁ", שכל נשות השרים שהיו במשתה יפרשו את התהגותה של וּשְׁתִי כְּזִלְזוּל בְּבַעֲלֵים שֶׁלָּהֶם וְזִלְזוּל זֶה יוֹלִיד זִלְזוּל אֶצֶל שָׂאֵר הַנְּשִׁים וְגַם הֵם יִזְלְזְלוּ בְּבַעֲלֵיהֶם. אִשָּׁה שְׂרׁוּאָה שֶׁבַעֲלָה לֹא מוֹעֵרֵךְ בַּחֲבֵרָה זֶה קֶשֶׁה לָּהּ, אִשָּׁה שְׂרׁוּאָה שֶׁבַעֲלָה מְזוֹלְזֵל בַּחֲבֵרָה זֶה עוֹד יוֹתֵר קֶשֶׁה לָּהּ וּמִיָּד גַּם הִיא תִּתְחַל לְזַלְזֵל בּוּ.

בעל שמתקשה לקום בבוקר לתפילה (מצוי אצל אברכים ולא אצל אנשים עובדים) זה אחד הדברים הקשים לאשה ואחד הדברים שגורמים לחוסר הערכה. האשה קמה מוקדם ללימודים והאברך מועיל בטובו לקום ב5:55 ולהתחיל לגלגל את עצמו למנין של 8:00. הבעל מתעצבן שהאשה מתערבת לו בחיים ואומר לה: "מה זה עניינך בכלל" והתשובה שגם אם יותר נכון שהאשה לא תתערב לבעלה בקימה לתפילה, אבל אי אפשר לבוא אליה בטעות, משום שכשאדם נוהג בזלזול בעצמו האשה מושפעת וזה קשה לה.

כמו כן בעל צריך להיזהר מלתת לאשתו תחושה שהוא לא יוצלח. אשה אוהבת יציבות! אשה אוהבת עמוד שיודרה! וכשהבעל כל היום משדר חולשה וחוסר יציבות זה מביא לחוסר הערכה ולזלזול.

אחת התופעות הקשות בעולם האברכות זה חוסר הערכה לבעל. אברך שיתן את כל כולו בלימוד יהיה מאד מוערך אצל אשתו, אבל אברך שיהיה חצי כאן וחצי שם, יום בא יום לא בא, זה מתכון לקשיים. אשה לא אוהבת לראות בטלה, הבטלה מביאה אותה לזלזל בבעלה.

אפילו בבית, התנהגות לא מכובדת יכולה להביא לחוסר הערכה. להסתובב בבית בלי חולצה זה לא מכובד ויכול להביא לזלזול. דבר זה נכון לא רק אצל נשואים אלא גם אצל רווקים. אדם שמכבד את עצמו והולך מלובש זה שומר עליו, לעומת זאת, אדם שמתנהג בפריצות זה לא מכובד והחוסר מכובדות במקרה הפחות רע ימנע ממנו התקדמות ובמקרה הרע יביא אותו להתדרדרות. היום נכנסים לפנימייה מרגשים כאלו הגענו לחוף ים, אמנם נפרד אבל חוף ים, זה לא טוב ולא נכון, צריך להתנהג בצורה מכובדת!!

יש תופעה שבחורים בישיבה הולכים יחפים בבית המדרש לא משום שזה בית מקדש מעט אלא משום שסתם בא להם ללכת יחפים. זה לא מכובד ומונע התעלות, צריך להימנע מהדברים האלו.

21-22 – מלבושים – יש מודה להיראות כמה שיותר זרוק, חולצת טריקו מזופתת, מכנסיים קרועות ודהויות, שער מבולגן וכו'. השו"ע פוסק שאדם לא ילבש מלבושו הפוך משום שהתפרים נראים לסובבים אותו ודבר זה הוא גנאי וגורם לזלזול. אנחנו בני תורה, אנחנו מייצגים משהו, ודווקא אנחנו נראים זרוקים. נסתכל בחוץ ונראה שבכל המקצועות הנחשבים, אנשים הולכים לבושים בצורה מכובדת, רק אנחנו נראים כמו חנות של "הכל בדולר".... ללכת לבוש בצורה מכובדת זה לא רק בשביל הרואים שיבינו שהתורה מכובדת אלא גם ואלו בעיקר בשבילנו. אם אנו נלך לבושים בצורה מזלזלת התורה לא תהיה מוערכת בעינינו.

ומה קורה לעשו כאשר התבזה בכך שהיה מוכן להתנהג בצורה כל כך בזויה כך? מיד נאמר "ויבז עשו את הבכורה", הבכורה שהיא מדרגה גבוהה ומכובדת נהייתה בזויה אצל עשו, משום שכאשר מבזים את המכובדות ומכבדים את המבזזה הכל מתהפך. רש"י מְבַאֵר שֶׁלֹא רַק שְׂבִיזָה אֶת הַבְּכוֹרָה אֲלֵא הַתְּדַרְדֵּר לְדִיּוּטָא תַּחְתּוֹנָה עַד שֶׁבַז לְעַבּוּדָתוֹ שֶׁל מְקוּם. וּמִכָּאֵן אֲנוּ לְמַדִּים שֶׁכֵּאֲשֶׁר אָדָם מִתְנַהֵג בְּצוּרָה בְּזוּיָה, הֵן בְּדֶרֶךְ אֲכִילָתוֹ וְהֵן בְּדַבְרִים אַחֵרִים, הַתּוֹצְאָה הִיא לְבוֹז גַּם לְבוֹרָא וְהַנְּפִילָה לְתַהוּם לֹא תִרְחַק מִלְּהִיגָע.

ננסה להשליך את הדברים עלינו. מגישים אוכל לשולחן, יש אפשרות להתנפל ולחטוף ויש אפשרות להמתין בסבלנות. חטיפת אוכל זה מעשה שאינו מכובד. התנהגות כזו יוצרת פגם אצל האדם שיגרור אותו לפגם בעבודת ה'. אפשר לאכול עם סכו"ם ואפשר לאכול בלי שום אמצעי. אכילה עם סכו"ם זו אכילה מכובדת והיא שומרת על האדם.

כשאנו מתבוננים בשו"ע, אנו רואים שיש הנהגות אכילה עליהם צריך לשמור. הלכות אלו הם אינם סתם הלכות, הלכות אלו שומרות על האדם מפני בזיון. אחד הדברים המבהילים זה לראות אדם אוכל "לפה", הפה נפתח לגודל ענק, השיניים נחשפות, העיניים מלולכות מחומוס ולאחר שסיים את כל הביסים מגיע השלב של ליקוק האצבעות מבלי להשאיר פרוו. צריך לחשוב פעמים לפני שיוצאים לקרב על ה"לפה", אולי כדאי להמיר את הלפה בפיתה... יכול להיות שמה שאני כותב קצת קיצוני אבל לפחות נבין את הכיוון...

18-20 – אחד מהדברים בזוגיות שצריך להיזהר מהם מאד מאד, זה לא להגיע למצב שאנו מתבזים בפני נשותנו. כבר כתבנו כמה פעמים שכל גבר רוצה להרגיש שאשתו מעריכה אותו. כאשר גבר מתנהג בצורה לא מכובדת הוא גורם לכך שבת מודע ופעמים רבות גם במודע הערכה של אשתו כלפיו נפגמה ואת מקומה ממלאת תחושת בזו.

הרבה גברים שואלים את עצמם מדוע בחוץ כולם מעריכים אותי ובבית לא. גם האשה לא מבינה למה כולם יכולים להעריך את בעלה ורק היא לא מצליחה. התשובה לכך שבחוץ, פעמים רבות הסובבים אותנו לא מודעים לצדדים האפלים הקיימים באישיות שלנו אבל בבית הכל גלוי וידוע. לדוגמא: בחוץ אנחנו בדרך כלל לא נצא מהכלים, לא נצעק ולא נאבד עשתונות ובבית כל תקרית הכי קטנה מול הילדים או מול האשה ואנחנו כבר מתנהגים בצורה לא מכובדת. ברור שאם היינו מתנהגים כך מחוץ לבית גם בחוץ לא היינו מוערכים, אך כיון שמחוץ לבית אנחנו "רגועים" או לפחות יותר מאופקים ובבית אנחנו מתפרקים, נמצא שרק האשה נחשפת לחוסר המכובדת ולכן רק היא לא מעריכה. אולי זו הסיבה שגם "אין נביא בעירו", בעיר מכירים את היתרונות אבל גם את החסרונות ההחשפות לחסרונות גורמת לזלזול מצד הסביבה של הנביא.

ברור שאם בעל מתנהג באצילות גם בביתו אשתו תעריך אותו ותעריך אותו!!

נתבונן מתי התחילה וּשְׁתִי לְבוֹז לְבַעֲלָה הַמֶּלֶךְ אַחְשֹׁרוֹשׁ. הַמֶּלֶךְ שׁוֹתֵה לְשׁוֹכְרָה וּמְצוּוֹה לְהַבִּיא אֶת אֲשֶׁתוֹ לְלֹא בְּגֵדִים. כְּדִי שֶׁאֲדָם יִבְקֵשׁ בְּקֶשֶׁה כָּל כֶּךָ מְטוּמָמָת וּפּוֹגַעַת מֵאֲשֶׁתוֹ הוּא צָרִיךְ לְהִיּוֹת שִׁיכּוֹר כְּלוּט וְכֶךָ אֶרֶע לְמֶלֶךְ אַחְשֹׁרוֹשׁ. בְּגִמְרָא מְבֹאֵר שֶׁהַמִּיאוּן שֶׁל וּשְׁתִי לְבוֹא לְמִשְׁתָּה נִבַּע מְזַלְזוּל בְּבַעֲלָה. וּשְׁתִי שׁוֹלַחַת שְׁלִיחַ לְאַחְשֹׁרוֹשׁ וְאוֹמֵרֵת לוֹ דְּבָרִים מְזַלְזֵלִים, מִי

נשאל את עצמנו מה קורה בציבור הדתי לאומי, האם קרנם של לומדי התורה מורם או מושפל. הרבה אנשים, כששואלים אותם במה אתם עוסקים, מתביישים לענות אני "אברך בישיבה", אני מדבר על הדור הקודם, אלא על הדור שלנו עכשיו. הזלזול הפנימי שקיים בציבור שלנו, גורם לכך שאנחנו כאברכים וכתלמידים מזלזלים בעצמנו ולא שואפים להגיע גבוה מעל גבוה. כשאין אנו מכבדים את התורה ולומדיה, קשה מאד לייצר תלמידי חכמים גדולים, יתכן שאנשים פרטיים או ישיבות פרטיות מצליחים/ות לייצר הערכה גדולה לתורה וללומדיה והם יטפסו מעלה מעלה, אבל כציבור אנחנו בבעיה. לעומת זאת זלזלזל במי שאינו לומד תורה גם אין זה נכון, לא כולם יכולים ולא כולם צריכים להשאר בבית המדרש, מותר לצאת לעבוד, לפתח לקדם ולהתקדם. בציבור החרדי יש בעיה של זלזול במי שאינו לומד, התוצאה, שגם מי שלא מתאים לישיבה ויכול להתפרנס בכבוד ולפתח דברים, במקום לצאת לשוק העבודה, הולך ומתעסק כל היום בחלתורות, או שמתבטל. ההתנהלות הזו יוצרת זלזול בציבור החרדי, זלזול בתוך התא המשפחתי. נשים רבות בציבור החרדי הם המפרנסות, אם הבעל יושב ומתגדל ומפיץ תורה זה מובן. האשה מבינה שיש לה שליחות והיא עושה זאת בשמחה ובהערכה, אך אם הבעל אינו מגלה את כוחותיו בעולם הישיבה והוא הולך ממקום למקום ומחפש את עצמו, לאט לאט נוצר זלזול מצידה של האשה. פעמים רבות האשה לא מצליחה להביא למודעות את הסיבה לזלזול בבעלה, אך אם יחפרו עמוק ימצאו שהרבה טמון בהתנהלותו המזולזלת של הבעל.

26 – חז"ל מגלים לנו שאחד מהדברים שמכבדים את האשה זו הצניעות- "כל כבוד בת מלך פנימה". בדור שלנו הרבה מתרעמים אל אמירה זו וטוענים שהיא שייכת לדורות קודמים. שטויות והבל הבלים! דברי חז"ל עומדים וקיימים! כשחז"ל אומרים "כל כבוד בת מלך פנימה" הם אינם מתכוונים שנחפש את החדר הכי פנימי בבית, לשם נדחוף את האשה ונסגור את הדלת כדי שלא תצא משם. חז"ל מתכוונים לכך שהצניעות מכבדת את האשה! אשה שמסתובבת בלבוש צנוע מקבלת הערכה רבה מהסובבים אותה וכתוצאה מהערכה זו, אנשים בסביבתה ישמרו מלפגוע בה. כמובן שלבוש צנוע אין הכוונה להלביש סחבות על גבי סחבות ולהסתובב רעולות פנים. לבוש צנוע המשמעות שאברי הגוף מכוסים והבגד לא מושך את העין, חז"ל נתנו גדרים לבגדים שמושכים את העין, לדוגמא אמרו להמנע מללבוש בגד אדום, אבל אם הבגד אינו אדום אין שום בעיה שגם יהיה יפה. לעומת זאת אשה שלא מעריכה את גופה ומתלבשת בפריצות, כשם שהיא לא מעריכה את גופה גם אחרים לא מעריכים ולא שומרים על כבודה.

הצניעות, לא רק שהיא מגינה על כבוד האשה, אלא היא גם מרוממת את האשה. על קמחית נאמר ש"מעולם לא ראו קורות ביתה את קלעי שיערה ובירושלמי אמרו עליה "כל כבוד בת מלך פנימה" ומשום כך זכתה ויצאו ממנה שמונה בנים כהנים גדולים. ככל שהאשה תשמור על כבודה ותתנהג בצניעות כך כבוד קונה יהיה גדול בעיניה והיא תלך ותתעלה ביראת שמים ותזכה לגדל דורות של תלמידי חכמים. פעם שאלו את החזו"א: גברים יש להם את התורה כדי להתמלא ביראת שמים, אבל נשים שאינם חייבות בלימוד תורה וכל המלמד את בתו תורה כאלו מלמדה תפלות, במה יתעלו? והתשובה של החזו"א היתה שכל מה שמשגי הגבר בתורה משיגה האשה בכוח צניעותה!!

יש תופעה שילדים קטנים נראים כאילו יצאו מפח אשפה. סליחה על התאור, אבל מהאף יש נזילה, חולצה, אי אפשר לדעת מה הצבע המקורי ובכלל הבגדים בחוסר התאמה מוחלטת. נשאל גננות למה מתחברים יותר, לילד נקי ומסודר או לילד מלוכלך? כולם יענו פה אחד לנקי ולמסודר. מראה לא נעים, מראה מזלזל יוצר ריחוק. אם אנחנו לא דואגים שהילדים יהיו מסודרים אנו פוגעים בהם ומקשים עליהם את ההסתגלות בחברה. ונראה לי שפעמים רבות ילדים כאלה יפתחו חוסר רגישות לנורמות חברתיות והם בעצמם יהפכו להיות לא מנומסים והכדור שלג המתגלגל רק ילך ויגדל...

כמובן שיש מדרגות, וככל שאדם נמצא במדרגה גבוהה יותר, כך מצופה ממנו ליותר והזהירות שלו צריכה להיות גדולה יותר. המשנ"ב מביא את הרמב"ם שכתב: "מלבוש תלמיד חכם יהיה מלבוש נאה ונקי ואסור לו שימצא בבגדו כתם או שמנונית, למה? משום שאם יהיה מלבושו מגונה יזלזלו בו וכתוצאה מכך לא יקבלו ממנו. גם הת"ח עצמו, מחמת שאינו מתלבש בצורה מכובד כראוי למעמדו, אינו יעשה את תפקידו כמו שצריך. הנכבדות יוצרת מחויבות.

מאידך כותב הרמב"ם שהת"ח לא ילך לבוש במלבושי שרים שמעידים על רדיפת כבוד. רדיפת כבוד גם היא יוצרת ריחוק כמאמר חז"ל שכל הרודף אחר הכבוד הכבוד בורח ממנו. נכבדות אין משמעותה התנשאות, הנכבדות היא כלי ליצירת הערכה למעמד בו אנו נמצאים וככל שאנחנו מזלזלים יותר כך אנו מעריכים פחות את עצמנו ואת מעמדנו והתוצאה היא התדרדרות!

נכבדות זה לכבד את מה שיש, לכבד את מה שאנחנו מייצגים. כבוד זה להתגאות במה שאתה לא. אחד הדברים הבזויים ביותר זה אדם שמחפש כבוד.

ריח מהגוף ומהפה – תופעה נוראית שקיימת פעמים רבות דוקא בעולם הישיבות. מי שנודף ממנו ריח רע זה יוצר זלזול וריחוק. איך הגענו למצב שצריך לומר לבחורים להתקלח בקיץ כל יום??? אין קשר אם אתה נפגש עם בחורה למטרת נישואים או לא, לשבת בבית מדרש עם ריח רע זה לא מכובד וזה גם פגיעה בבין אדם לחברו! בטח ובטח כאשר אדם הוא בעל תפקיד, הזהירות צריכה להיות רבה הרבה יותר.

המעריך את עצמו מתעלה

23-25 – הערכה עצמית, לא רק ששומרת מפני התדרדרות אלא היא מביאה להתעלות.

בבניית המשכן מסופר שכל מי שנדבה רוחו בא להתעסק במלאכת הקודש. הרמב"ן מבאר שלא היה בישראל מי שלמד מלאכה. היהודים היו משועבדים במצרים וכל עיסוקם היה בטיט, טיט ועוד טיט, מעולם לא התעסקו בעצים וכדו' אך היו אנשים שמצאו בטבעם שהם יודעים ומכירים את המלאכה "ויגבה ליבם בדרכי ה'" לבוא לפני משה ולומר לו: "אנו נעשה את המלאכה!" ומבאר ר' חיים שמואלביץ שכך הוא הדבר אצל בני תורה, זה שאומר מי אני ומה אני, מה כחי להשיג ועד היכן אוכל להתעלות, ומתוך כך מושך את ידיו ומתייאש, הרי זה משום שלא הגיע לכלל "ויגבה לבו בדרכי ה'". ולעומתו הנכבד ובר המעלה מרגיש שאין גבול לכוחותיו ולמה שהוא יכול להגיע, ויגבה לבו בדרכי ה' לומר אני אגיע למדרגות עליונות, ועל ידי כך הדבר מצליח בידו, ומתעלה ומתרומם לאין שיעור. ודבר זה פעלו ביותר רבותינו בעלי המוסר, הגרי"ס זצ"ל ותלמידי תלמידיו זצ"ל, אשר בעת שהשכלה הארורה השפילה את בני התורה, פעלו הם לנשואם ולרוממם ולהגביה את לבם, וידעו בני התורה והרגישו שבדבר אחד מן התורה ודברי חז"ל מונח יותר מכל חכמות האומות!

התחושה שהוא אינו מתנשא עליהם, קנה אברהם את מעמדו עד שנאמר: "והוא עומד עליהם", כלומר, מתי המלאכים הסתכלו על אברהם מלמטה למעלה? רק לאחר שאברהם הסתכל על המלאכים מלמטה למעלה. כי רק אדם שמכבד את האחרים, אחרים מכבדים אותו.

כך בכל תחומי החיים: מנכ"ל חברה – יכול להשתמש במעמדו ברודנות ואז אולי יכבדו אותו מרוב פחד אבל בפנים יזלזלו בו ובטח שהחברה לא תצליח.

מנהל מוסד חינוכי – אם יכבד את מוריו ותלמידיו אין ספק שהמוסד יהיה מוצלח. ולהפך, אם לא יכבד את הצוות החינוכי ויתנהג ברודנות המוסד יהיה בבחינת "מצטמק ורע לו".

ת"ח שמנצל את מעמדו לרעה לא ירחק היום וקלונו יתפרסם ברבים, ולהפך ת"ח שיכבד את הבריות רק ילך ויוסיף להתעלות בצידוקותו. וכן על זו הדרך.

זוגיות – בעל שמחפש להיות מוערך צריך לדעת שעליו לכבד את אשתו. בעל שמדבר עם האשה קשות, בעל שלא מקשיב, בעל שמבטל את דעתה של האשה ולא מתייחס לדבריה, בעל שלא יודע לפנק מתי שצריך, כל אלה הם ביטוי לחוסר כבוד ומי שלא מכבד את אשתו שלא יצפה שאשתו תכבד אותו.

חינוך ילדים – אמנם הילדים מחויבים במצוות כיבוד אב ואם ואין ההורים חייבים לכבד את הילדים. אבל גם הילדים הם בני אדם ויש להתנהג אליהם בצורה מכובדת כמו שמתנהגים לכל העולם. ילד שבא לאביו ברצון שאביו יקשיב לו והאב דוחה אותו כל פעם מחדש, זה לא מכובד.

הורה שמספר לפני כולם על מעשיו הלא רצויים של ילדיו זה פוגע והילד מרגיש מזולזל. אסור לזלזל בילדים וגם אסור לתת לילדים תחושה שאנחנו מזלזלים בהם. ילד שיראה שאביו מזלזל בו יהיה לו מאד קשה לכבדו.

חברים יקרים!!

האדם חייב לשמור על כבודו. שמירה על הכבוד אין משמעותה התנשאות, אלא להתנהל בצורה מכובדת ולא מבזה. לדבר בסגנון דיבור נקי, לאכול בצורה מנומסת, להתלבש בבגדים נאים וכו'. כשאדם שומר על כבודו הוא נזהר שלא לרדת לשאול תחתיות, לעומת זאת כשאדם לא שומר על כבודו ומתנהג באופן מזולזל הוא משריש בתוכו חוסר ערך לאישיותו והדרך לתהום כבר לא ארוכה.

כבודה של האשה הוא צניעותה. צניעות אין המשמעות להיראות כמה שיותר לא יפה ולהיות סגורה בבית. משמעותה של צניעות היא לכבד את הגוף ולכסותו כמו כל אוצר גדול שלעולם לא יחשפו אותו לעיני כל, אלא יניחוהו בתוך כספת שמורה. משמעותה של צניעות היא התנהלות מנומסת, צניעות משמעותה לא לנסות להתחבב על העולם הגברי. אשה זה לא צעצוע! התקשקות עם גברים יוצרת זילותא גדולה באשה ובמקום לראות באשה אוצר גדול רואים בה צעצוע. וברגע שנמאס מהצעצוע זורקים אותו ולוקחים צעצוע אחר...

כמובן שלדבר עניני בצורה מכובדת מותר, אבל ברגע שהשיח הופך להיות שיח חברי, צריך לדעת שהגבול נחצה והסכנה בפתח.

שמירה על הכבוד לא רק שמונעת התדרדרות אלא מביאה להתעלות ואם נשאל מהי הדרך הטובה ביותר להיות אדם מכובד נענה שכבוד הבריות הוא המפתח להכל!!

שבת שלום ומבורך!!!

27-28 - בועז רואה את רות ושואל "למי הנערה הזאת". לכאורה התנהלותו של בועז תמוהה. בועז היה שופט את ישראל, וכי ראוי ששופט יסתכל על נערות ויברר מי הן? אלא שהמדרש מבאר לנו שבועז ראה שהתנהגותה של רות שונה מכל הנערות. רות לא סגרה את עצמה בבית, היא יצא ללקט בשיבולים אבל גם כשהיא בחוץ הראש כל הזמן בפנים. בשונה מכל הנערות רות לא הולכת ומתקשקשת עם הקוצרים, היא שומרת על כבודה. בשונה מכל הנערות רות לא מתכופפת בצורה שאברי גופה יחשפו, אלא היא יושבת ומלקטת. בשונה מכל הנערות רות מתנהלת בישרות ומלקטת מבין העמרים ולא מן ההפקר. זו המשמעות של "כל כבוד בת מלך פנימה!!" גם כשהאשה יוצאת לחוץ ראשה נמצא בפנים היא אינה נגררת אחר הסביבה אלא היא עושה את תפקידה כראוי, יודעת לא להתקשקש עם המין השני, יודעת לא לנסות לחשוף את עצמה בעיני אחרים, ויודעת להתנהל בישרות. התנהלות זו של רות לא רק ששומרת על כבודה ומוסיפה לה יראת שמים, אלא היא זוכה להיות אשתו של שופט בישראל, היא זוכה להיות הכי קרובה למלכות ומדוע? כי היא מכבדת את עצמה!!!

29- דוגמא נוספת לכך שאדם שמתנהל בצורה מכובדת הולך ומתעלה, מוצאים אנו בתחילת מסכת פסחים. שם מסופר על שני תלמידים שישבו לפני הלל, אחד שאל: "מפני מה בוצרין בטהרה ואין מוסקין בטהרה" והשני שאל: "מפני מה בוצרין בטהרה ומוסקין בטומאה". הלל שמע את נוסח השאלה של כל תלמיד ועל התלמיד שלא הוציא מפיו את המילה "טומאה" אמר: "מובטח אני בזה שמורה הוראה בישראל" ובאמת כך היה. כיצד ידע הלל הזקן שאותו תלמיד יעלה לגדולה ויהיה מורה הוראה? מסגנון הדיבור. אדם שמדקדק בסגנון הדיבור שלו ונזהר בכל מילה שמוציא מהפה הוא אדם שמכבד את עצמו וברור שילך ויתעלה ויהיה מורה הוראה בישראל, לעומת זאת אדם שאינו מדקדק בדיבורו אי אפשר לדעת מה יצא ממנו. ודאי וודאי שאם מדבר בסגנון מלוכלך לא רק שלא יתעלה אלא ילך והתדרדר, משום שחוסר נכבדות הוא המפתח לנפילה.

קניית מעלת הנכבדות – לכבד אחרים

30-32 – ראינו שאדם צריך לשמור על כבודו. אנשים בעלי גאווה חושבים שכבוד משמעותו להיות מעל כולם. אך חז"ל מגלים לנו מי הוא המכובד – "איזהו מכובד? המכבד את הבריות". הרב טייטל מבאר שכאשר אנו מסתכלים על העולם אנו רואים שמכבדים גם את הצדיקים וגם את הרשעים, אבל בהתבוננות עמוקה אנו מגלים שהכבוד שמכבדים את הרשעים, אין זה כבוד פנימי אמתי, אלא כבוד חיצוני שמקורו מפחד. לעומת זאת הכבוד שמכבדים את הצדיקים הוא כבוד פנימי הבא מתוך הערכה גדולה למידותיהם הטובות של הצדיקים.

מי שמכבד את הבריות, הבריות נמשכות אליו כמו מגנט! אדם שהגיע למעמד מכובד והוא מנצל את מעמדו כדי להתנשאות על שאר הבריות, אולי כלפי חוץ יכבדו אותו אבל בפנים בוז יבוזו לו, לעומת זאת אדם שמתעלה מעלה מעלה והגיע למעמד מכובד ומנצל את מעמדו, כדי להשפיע טוב על ישראל, אדם כזה ילך ויתעלה ויהיה אבן שואבת לכל הסובבים אותו.

דוגמא נפלאה ניתן למצוא במדרש. המדרש מבאר שבתחילה כשראה אברהם את המלאכים בדמות אנשים נאמר: "וירא והנה שלושה אנשים נצבים עליו..." כלומר אברהם נתן להם תחושה שהם למעלה והוא למטה ורק לאחר שנתן להם את

